

Uvodna reč

ALEKSANDAR SPASIĆ

Da li će Internet preživeti?

Koliko je realan scenario u kome može doći do ozbiljnih problema u funkcionisanju Interneta, ili čak možda i do potpunog kraha svetske mreže?

POJAM INTERNET uglavnom nas asocira na mesto gde se odvija neometana razmena informacija i podataka, gde kreativni programeri mogu da predstavljaju svoja softverska rešenja i gde svi mogu slobodno da iskažu svoje mišljenje.

Ali mnogi tvrde da Internetu prete razne opasnosti i da je malo verovatno da će naša deca imati Internet kakav mi danas koristimo. Nesumnjivo postoji više „slabih karika“ u funkcionisanju Interneta.

Na primer, ugrožavanje usluge imenovanja domena (*Domain Name Service* – DNS), na kome počiva Internet, moglo bi da uništi osnove na kojima su izgrađene Web lokacije, budući da više ne bismo mogli da verujemo URL adresama. Tada bi „pecanje“ bilo jednostavno, a ko kontroliše DNS – kontroliše i Internet.

Ne treba potceniti ni snagu mreža sa „zombi“ računarima. Veliki broj preuzetih računara čekaju da izvrše zapovesti hakera iz senke. Zvaničnici iz kompanije Message Labs procenjuju da botovska mreža Storm ima između 5 i 10 miliona računara. Danas botovi preplavljaju naše prijemne sandučice neželjenom e-poštom. Ali u prošlosti oni su služili za preuzimanje kompanija i za ucenjivanje.

Veliko fizičko oštećenje infrastrukture, takođe, može ozbiljno da ugrozi Internet. Ako bi nekim slučajem bilo pokidano samo nekoliko kablova u Sredozemnom moru, to bi dovelo do toga da stotine miliona korisnika ostanu bez Interneta. Zamislite šta bi se desilo kada bi neko namerno izazvao takvu vrstu oštećenja?

Jednu od velikih opasnosti za Internet predstavlja i automatsko ažuriranje novih verzija softvera sa Interneta. Taj

proces ponekad može da uzrokuje velike probleme. Tako je Skype u jednom trenutku prošle godine doživeo kolaps, a što je bilo posledica masovnog ažuriranja nove verzije ovog programa. Samo je pitanje vremena kada će se pojaviti neki program, koji neće moći sam da se ažurira i koji će milione korisnika ostaviti bez mrežne komunikacije.

Dalja komercijalizacija i proširenje naplata usluga na svetskoj mreži sigurno

no urošavaju razvoj Interneta. Ako telekomunikacione kompanije počnu da naplaćuju svoje usluge kao što to rade davaoci kablovske televizije kada su u pitanju dodatno plaćeni programi, uskoro bi na mesečnim računima mogla da se očekuje stavka „Dodatak za korišćenje Googlea“. To bi bio težak udarac za sve korisnike Interneta, a ujedno bi najavio i kraj inovacija na Internetu. Niko više ne bi bio u stanju da pokrene sledeći Skype, Twitter ili YouTube bez prećutnog odobrenja telekomunikacionih kompanija.

Internet je godinama predstavljao sinonim za slobodu govora. Tome uskoro može doći kraj. U nemogućnosti da tuže

lokacije, advokati širom sveta sudski proganjaju vlasnike računara i Web lokacija. Muzička industrija već razmatra mogućnost podizanja optužnice protiv mnogih telekomunikacionih kompanija zbog omogućavanja povrede autorskih prava. A kada telekomunikacione kompanije počnu da se odnose različito prema različitim vrstama bajtova koji putuju Internetom, onda oni nisu „obični prenosioци“ i mogu biti odgovorni za ono što prenose, uključujući i ilegalne sadržaje. Jasno je da će morati da preuzmu tu odgovornost, a Internet će izgubiti još jedan nivo neutralnosti.

Mnoge zemlje već sada ograničavaju upotrebu Interneta. Zaštitni zid u Kini – koji održava 30.000 ljudi zaduženih za otkrivanje nesavesnih korisnika – predstavlja dobar primer. Internet može da bude ozbiljno oruđe za društvene promene i vrlo lako može da ugroziti sistem vlasti u mnogim zemljama. Šta bi se desilo, na primer, ako bi američki Kongres proglasio nelegalnim pornografiju na Internetu i blokirao sve poznate lokacije. Umesto svetskog Interneta, doživeli bismo povrat lokalnim standardima pristojnosti koju bi određivali zakonodavci. To sigurno više ne bi bio Internet kakav danas poznajemo.

Internet je odavno prestao da bude samo otvorena svetska mreža i postao je komercijalna platforma koju kontrolišu velike svetske korporacije i telekomunikacione kompanije. U svakom slučaju, vreme od pojave ARPAneta 1969. godine i nestanka Netscapea sa tržišta prošlog februara, samo je kratak istorijski period koji sigurno neće nedostajati Facebook generaciji u nastajanju. ●

Aleksandar Spasić je direktor i glavni i odgovorni urednik časopisa Mikro. Njegove uvodne reči pročitajte na adresi www.mikro.co.yu/arhiva/aleksandar.